

Licença do Supremo Conselho da S. Inquisição

¶ Poder-sea imprimir o Calendario Gregoriano.
Em Lixboa 7. de Janeiro, de 83.

Manuel de Paulo Jorge Antonio de
Coadros. Afonso. Sarrão. Mendoça.

¶ Autoritate Ordinaria, dou licença que se imprima
em Coimbra 31. de Março de 83. Bispo Conde.

/// An. de
maris ///
3

GREGORIUS EPISCOPVS
Seruus seruorum DEI, ad perpetuam rei
memoriam.

INTER grauissimas pastoralis officij nostri curas, ea postrema non est, vt quæ à sacro Tridentino Concilio Sedi Apostolicæ reseruata sunt, illa ad finem optatum, Deo adiutore, perducantur. Sanè eiusdem Concilij Patres cum ad reliquam cogitationem Breuiarij quoque curam adiungerent, tempore tamen exclusi rem totam ex ipsius Concilij decreto ad auctoritatem & iudicium Romani Pontificis retulerunt. Duo autem in Breuiario præcipue continentur, quorum vnum preces, laudesque diuinas festis, pro festisque diebus persoluendas complectitur, alterum pertinet ad annuos Paschæ, festorumque ex eo pendentium recursus, Solis & Lunæ motu metiendos. Atque illud quidem felicis recordationis Pius V. prædecessor noster absoluendū curauit, atque edidit: Hoc vero, quod nimirum exigit legitimam Kalendarij restitutionem, iamdiu à Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, & sæpius tentatum est, verum absolui, & ad exitum perducī ad hoc vsque tempus non potuit, quod rationes emendandi Kalendarij, quæ à cœlestium motu peritis proponebantur, propter magnas, & fere inextricabiles difficultates, quas huiusmodi emendatio semper habuit, neque perennes erant, neque antiquos Ecclesiasticos ritus incolumes (quod in primis hac in re curandū erat).

seruabant. Dum itaque nos quoque credita nobis,
licet indignis, à Deo dispensatione freti, in hac co-
gitatione curaue verfaremur, allatus est nobis
liber à dilecto filio Antonio Lilio artium & medi-
cinæ doctore, quem quondam Aloysius eius ger-
manus frater conscripserat, in quo per nouum quē-
dam Epactarum Cyclum ab eo excogitatum, & ad
certam ipsius Aurei numeri normam directum,
atq; ad quamcumque anni solaris magnitudinem
accommodatum, omnia quæ in Kalendario collap-
sa sunt, cōstanti ratione, & sæculis omnibus duratura,
sic restitui posse ostendit, vt Kalendariū ipsum nulli
vnquam mutationi in posterum expositum esse vi-
deatur. Nouam hanc restituendi Kalendarij ratio-
nem exiguo volumine comprehensam ad Christia-
nos Principes, celebrioresque vniuersitates paucos
ante annos misimus, vt res, quæ omnium communis
est, cōmuni etiam omnium consilio perficeretur, illi
cum, quæ maxime optabamus, concordēs respon-
dissent, eorum nos omnium consensione adducti, vi-
ros ad Kalendarij emendationem adhibuimus in al-
ma Vrbe harum rerum peritissimos, quos longe an-
te ex primarijs Christiani orbis nationibus delege-
ramus: ij cum multum temporis, & diligentiae ad
eam lucubrationem adhibuissent, & Cyclos tam ve-
terum, quàm recentiorum vndique conquisitos, ac
diligentissime perpenso inter se contulissent, suo,
& doctorum hominum, qui de ea rescripserunt, iu-
dicio hunc præcæteris elegerunt Epactarum Cy-
clum, cui nōnulla etiā adiecerūt, quæ ex accurata cir-
cumspectiōe visa sunt ad Kalendarij perfectionem
maxime pertinere.

Con.

Considerantes igiturnos, ad rectā Paschalis festi
celebrationem iuxta sanctorum Patrū, ac veterum
Romanorū Pontificum: præsertim Pij & Victoris
primorum, necnon magni illius œcumenici Cōcilij
Nicēni, & aliorum sanctiones, tria necessario con-
iungenda, & statuenda esse, primum certam Verni
æquinoctij sedē, deinde rectam positionem xiiij. Lu-
næ primi mensis, quæ vel in ipsum æquinoctij diem
incidit, vel ei proxime, succedit, postremo primum
quemq; diem Dominicū, qui eandem xiiij. Lunā se-
quitur, curauimus non solum æquinoctium Vernū
in pristinam sedem, à qua iam a Concilio Nicæno
decem circiter diebus recessit, restituendum, &
xiiij. Paschalem suo in loco, à quo quatuor, & eo-
amplius dies hoc tempore distat, reponendam, sed
viam quoq; tradendam & rationem, qua cauetur,
vt in posterum æquinoctium, & xiiij. Luna à pro-
prijs sedibus numquam dimoueantur. Quo igitur
Vernum æquinoctium, quod à Patribus Concilij Ni-
cæni ad xij. Kalend. Aprilis fuit constitutum, ad
eandem sedem restituatur, Præcipimus, & manda-
mus, vt de mense Octobri anni 1582. decem dies
inclusiue à tertia Nonarū vsq; ad pridie Idus exi-
mantur, & dies, qui festum S. Francisci iij. Nonas
celebrari solitum sequitur, dicatur Idus Octobris,
atq; in eo celebretur festum SS. Dionysij. Rustici,
& Eleutherij martyrum, cum cōmemoratione S.
Marci Papæ & cōfessoris, & SS. Seruij, Bacchi, Mar-
celli, & Apuleij martyrum. Septimodecimo vero
Kal. - Nouembris, qui dies proxime sequitur, cele-
bretur festum S. Calisti papæ & martyris. Deinde

xvj. Kal. Nouembr. fiat officium & Missa de Dominica xvij. post Pentecosten, mutata litera Dominicali G. in C. Quintodecimo deniq; Kal. Nouemb. dies festus agatur S. Lucæ Euangelistæ, à quo reliqui deinceps agantur festi dies, prout sunt in Kalendario descripti.

Ne vero ex hac nostra decem dierum subtractione alicui, quod ad annuas vel menstruas præstationes pertinet, præiudiciū fiat, partes iudiciū erunt in controuersijs, quæ super hoc exortæ fuerint, dictæ subtractionis rationem habere, addendo alios x. dies in fine cuiuslibet præstationis.

Deinde ne in posterum à xij. Kal. April. æ quinoctium recedat, statuimus Bissextum quarto quoque anno (vti mos est) continuari debere, præterquam in centesimis annis: qui quanuis Bissextiles antea semper fuerint, qualem etiam esse volumus annum 1600. post eum tamen, qui deinceps consequentur centesimi, non omnes Bissextiles sint, sed in quadringentis quibusq; annis primi quiq; tres centesimi sine Bissextis transigantur, quartus vero quisq; ceteris Bissextilis sit, ita vt Annus 1700. 1800. 1900. Bissextiles nō sint. Anno vero 2000. more consueto dies Bissextus intercaletur, Februario dies 29. continente: idemq; ordo intermittendi, intercalandiq; Bissextum diem in quadringentis quibusque annis perpetuo conseruetur.

Quo itē xiiij. Paschalis recte inueniatur, itemq; dies Lunæ iuxta antiquum Ecclesiæ morē ex Martyrologio singulis diebus ediscendi fidei populo vere proponantur, statuimus, vt amoto aureo numero

mero

mero de Calendario, in eius locum substituatur Cyclus Epactarum: qui ad certam (vt diximus) aurei numeri normam directus efficit, vt nouilunium, & xiiij. Paschalis vera loca semper retineant. Idq; manifeste apparet ex nostri explicatione Kalendarij, in quo descriptæ sunt etiam tabulæ Paschales secundum priscum Ecclesiæ ritum, quo certius & facilius sacrosanctum Pascha inueniri possit.

Postremo quoniã partim ob decē dies de Mense Octobri anni 1582. qui correctionis annus recte dici debet exemptos, partim ob ternos etiam dies quolibet quadringentorum annorum spatio minime intercalandos, interrumpatur necesse est Cyclus literarum Dominicalium 28. annorū ad hanc vsq; diem vsitatus in Ecclesiæ Romana: Volumus in eius locum substitui eundem Cyclū 28. annorum ab eodem Lilio tum ad dictam intercalandi Bissexti in centesimis annis rationem, tum ad quācumq; anni solaris magnitudinem accommodatum, ex quo litera Dominicalis beneficio Cycli solaris æque facile, ac prius, vt in proprio canone explicatur, reperiri potest in perpetuum.

Nos igitur vt quod proprium Pont. Max: esse solet exequamur, Calendarium immensa Dei erga Ecclesiam suam benignitate iam correctum atque absolutum hoc nostro decreto probamus, & Romę vnā cum Martyrologio imprimi, impressumq; diuulgari iussimus. Vt vtro vtrumq; vbiq; terrarum incorruptum, ac mendis & erroribus purgatum seruetur, omnibus in nostro & sanctæ Romanæ Ecclesiæ dominio mediate vel immediate

subiecto cōmorantibus impressoribus sub amissionis librorum, ac centum ducatorum auri Camera Apostolicæ ipso facto applicandorum: alijs vero in quacūque orbis parte consistentibus sub excōmunicationis latæ sententiæ, ac alijs arbitrij nostri pœnis, ne sine nostrâ licentia Kalendarium, aut Martyrologiū simul vel separatiū imprimere, vel proponere, aut recipere vllō modo audeant vel præsumant, prohibemus.

Tollimus autem, & abolemus omnino vetus Kalēdarium, volumusq; vt omnes Patriarchæ, Primates, Archiepiscopi, Episcopi, Abbates, & cæteri Ecclesiarum præsides, nouū Kalendarium (ad quod etiā accommodata est ratio Martyrologij) pro diuinis officijs recitandis, & festis celebrandis in suas quisq; Ecclesias, Monasteria, cōuentus, ordines, militias, & dioceses introducant, & eo solo vtantur tam ipsi, quam cæteri omnes presbyteri, & clerici seculares, & regulares vtriusq; sexus, nec non milites, & omnes Christi fideles, cuiusvſus incipiet post decem illos dies ex mense Octobri anni 1582. exemptos. Ijs verò, qui adeo longinquas incolūt regiones, vt ante præscriptū à nobis tempus harū litterarum notitiam habere non possint: liceat, eodem tamen Octobri mense in sequentis anni 1583. vel alterius, cum primum scilicet ad eos hæ nostræ literæ peruenerint, modo à nobis paulò ante tradito eiusmodi mutationem facere, vt copiosius in nostro Kalen. anni correctionis explicabitur.

Pro data autem nobis à Dño auctoritate hortamur, & rogamus charissimum in Christo filium nostrum

strum

strum Rodulphum Romanorum Regē illustrem in
Imperatorem electū, cæterosq; Reges, Principes, ac
Respublicas, iisdemq; mandamus, vt quo studio illi
à nobis contenderunt, vt hoc tam præclarum opus
perficeremus. eodem, imo etiam maiore, ad confer
uandam in celebrandis festiuitatibus inter Christia
nas nationes concordiam, nostrum hoc Kalendariū
& ipsi suscipiant, & à cunctis sibi subiectis populis
religiose suscipiendum, inuiolateq; obseruadū curēt.
Verū quia difficile foret præsentēs literas ad vni
uersa Christiani orbis loca deferri, illas ad Basilicæ
Principis Apostolorū, & Cancellariæ Apostolicæ
valuas, & in acie Campi floræ publicari & affigi, &
earundē literarum exemplis, etiam impressis, & v olu
minibus Kalendarij, & Martyrologij insertis & præ
positis, siue manu tabellionis publici subscriptis, nec
non sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica con
stitutæ ob signatis, eandem prorsus indubitata fide
vbiq; gentiū & locorū haberi præcipimus, quæ ori
ginalibus literis exhibitis omnino haberetur. Nulli
ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostro
rum præceptorum, mandatorū, statutorū, volunta
tis, probationis, prohibitionis, sublationis, abolitio
nis, hortationis, & rogationis infringere, vel vi ausu
temerario contraire. Siquis autē hoc attentare præ
sumpserit, indignationē omnipotentis Dei, ac bea
torū Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit in
cursturū. Datū Tusculi Anno Incarnationis Dñicæ.
1581. sexto Kal. Martij. Pōt. nostri āno decimo.

Cæ. Glorierius.

A. de Alexijs.

Anno à Natiuitate Dñi nòstri Iesu Chrìsti 1582. Indi-
ctione decima, die vero Iouis prima mēsis Martij, Potifi-
catus uero Sanctissimi in Christo patris, & D. N. Grego-
rij diuina prouidentia Papæ XIII. anno eius decimo
Retroscriptæ literę Apostolicę publicatę & affixę fue-
runt in Valuis principis Apostolorum de Vrbe, & Can-
cellariæ Apostolicæ, ac in acie Campi Floræ, vt moris
est, per me Scipione de Ostauianis Apostolicam Cursi-
Franciscus Baron Magister Cursorum.

GREGORIUS PAPA XIII. Ad futuram rei memoriã.

Cum nos nuper Kalendarium Romanum summa dilige-
tia & industria de mādato nostro correctū, & absolu-
tum approbantes, illud vna cum operæ nouæ rationis
corrigendi eiusdē Kalēdarij, ac Martyrologio iuxta ip-
sius operis calculū à quondā Aloylio Lilio accurate cō-
fecto, & cōpilato imprimi, impressumq; diuulgari ius-
serimus, prout in nostris literis desuper cōfectis pleni⁹
cōtinetur. Nos ad laboriosam & indefessam operā in hu-
ius Kalēdarij restitutione à dilecto filio Antonio etiā
Lilio Vmbriaticen. in artibus, & Medicina magistro &
dicti Aloylij fratre germano, Urbis incola egregie naua-
tam, debitum respectū habentes. ac operæ preciū fore
censentes, vt cuius diuturnis vigilijs & laboribus opus
restitutionis Kalēdarij huiusmodi magna ex parte ad
perfectiōē deductū est, ita quoque eius cura, & soli-
citudine in lucē prodeat, ac à mendis, & erroribus cō-
seruetur. Et propterea volentes eundē Antoniū, vt etiā
industriæ, & vigiliarū suarum effectu lætari valeat, fa-
uore prosequi gratiæ specialis, Motu proprio ad dicti
Antonij, aut alterius pro eo nobis desuper oblata peti-
tionis instantiā, sed ex certa nostra scientia, ac de Aposto-
licæ potestatis plenitudine, eidem Antonio quod ad
decenniū proximum nullus per vniuersum orbē Chri-
stianū constitutus, cuiuscunque status, gradus, ordinis
vel conditionis fuerit, kalendarium, ac opus, & Marty-
rologiū huiusmodi, vel eorū aliquā partem, seu quod-
cunque aliud, quod quomodolibet deducatur, aut de-

pendeat ab opere correctionis eiusdē calendarij, & omnino à cyclo Epactarū, & modo equationis anni solaris & Lunarī ab Aloyſio prædicto iuuetis, ſine dicti Antonij vel ſuorū heredū expreſſa licentia imprimere, aut imprimi facere, vel præterquā de licetia huiusmodi vendere, aut vānalia pponere, ſeu in propria domo, vel alibi, etiā ex mutuo, vel dono, aut alias habere, & retinere poſſit. apoſtolica auctoritate, tenore præſentium cōcedimus, & indulgemus. Diſtinctius inhibētes omnibus, & ſingulis vtriuſq; ſexus perſonis, præſertim Typographis Bibliopolis, & librorū impreſſoribus, ac mercatoribus tā in Italiaquā extra eam, & in quacūq; mūdī parte exiſtē. in virtute ſanctæ obediētiae, & ſub excommunicationis late ſentētie, à qua niſi à nobis, & pro tēpore exiſtē. Rom. Pōt. ſatisfacto prius de dāno, & pœna appoſita, præterquā in articulo mortis, abſolui non poſſint: In terris vero S. R. E. mediate vel imediate ſubiectis, amiſſionis librorū, ac mille ducatorū auri de Camera pro vna Camerę apoſtolice, pro altera medietatibꝰ dicto antonio, ſuiſq; heredibus applicā. pœnis, & per eos, & alios quoscūq; iſſis auxiliū, cōſiliū, vel fauorem præſtā. & talia facien. tacen. & nō reuelā. cuiuſcūq; ſtatus, gradus, ordinis, cōditionis, & dignitatis exiſtē. totiēs, quotiēs id fecerint, ipſo facto, abſq; alia declaratione incurren. ne dicto decēnio durate, Kalēdariū, ac opus, & Martyrologiū huiusmodi, vel aliquā eorū partē, ſeu quodcūq; aliud, quod quomodolibet deducatur aut depēdeat ab eiſde, vt præfertur, ſub quacūq; forma alicubi, abſq; expreſſa licētia, & aſſenſu antonij & heredū præfatorū imprimere, ſeu imprimi facere: aut per quosuis, præterquā de licētia huiusmodi impreſſa vendere, ſeu vānalia pponere, ſeu in ppria domo, vel alibi etiā ex mutuo, vel dono, aut alias habere, vel tenere, aut deāt, vel præſumāt. Præcipiētes etiā ōnibus, & ſingulis qui officiū diuinū recitare tenentur, in virtute ſanctæ obediētiae, ne alio vrātur Calendario, quā hoc Romæ impreſſo, aut alio, quod de licencia prædicti antonij Liliij, vel eius hæredum, alibi fuerit impreſſum.

renta quæcunque inuiolabiliter obseruari, cōtradictō-
res & rebelles quoscunque per supradictas sententias,
censuras, & pœnas: etiam sapius illas aggravando, &
reaggravando, ac alia iuris & tacti remedia opportu-
na compescendo, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit,
auxilio brachij secularis. Non obstant. fe. re. Bonifacij
Papæ octauj prædecessoris nostri de vna, & in Cōcilio
generali edita de duabus, non tamen tribus dietis, ac
alijs Apostolicis, necnon in prouincialibus, & synoda-
libus Concilijs editis specialibus, vel generalibus cō-
stitutionibus, & ordinationibus, necnō etiam iuramē-
to, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia
roboratis statutis, & cōsuetudinibus, priuilegijs quo-
que indulgis, & literis Apostolicis Populo Romano,
seu officinæ Impressorię Romæ erectæ, ac quibusuis
Collegijs, Cōmunitatibus, vniuersitatibus, & personis,
per piæ me. Pium I I I I. & quoscunque alios Roma-
nos Pontifices, ac nos, & dictam sedem sub quibuscun-
que tenoribus & formis, etiam motu, sciētia, & potesta-
tis plenitudine, vel alias quomodolibet cōcessis, præ-
sertim illis, quibus inter alia caueri dicitur expresse, qđ
sacri, & alij inibi impressi libri alibi quàm Romæ in di-
cta officina imprimi, aut impressi vēdi nō possint sub
censuris, & pœnis tunc expressis: Quibus omnibus, eti-
amsi de illis specialis mentio habenda esset, eorum te-
nores presentibus pro expressis habētes, illis in suo ro-
bore permansuris hac vice duntaxat specialiter, & ex-
presse derogamus, cæterisque cōtrarijs quibuscunque. Et
quia difficile foret præsentis literas ad quæcūque loca
vbi opus fuerit deferri, volumus, & dicta auctoritate
decernimus, quōd trāsūptis, vel exēplis earūde etiā in
ipsis operib⁹ impressis, plena, & eadē prorsus fides, in
iudicio, & extra vbiq; adhibeatur, quę ipsis originali-
bus adhiberetur, si forēt exhibite, vel ostēsæ. Datū Ro-
mæ, apud sātū Petrū sub annulo Piscatoris. Die iij.
Aprilis. 1582. Pontificatus Nostri. Anno decimo.

Cæ. Glorierius.